

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

CSALÁDJOGI CIVIL MUNKACSOPORT

IKT. SZÁM: VII-EJMCS/ID/1/3/2022.

MELLÉKLET: JELENLÉTI ÍV

EMLÉKEZTETŐ
2022. JÚLIUS 7. 10.00

Helyszín: Szatyor Bár (1111 Budapest, Bartók Béla út 36.)

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

Dr. Répássy Róbert, az IM parlamenti államtitkára, az Emberi Jogi Munkacsoport elnöke köszöntötte dr. Varga Judit miniszter asszonyt, Dr. Wopera Zsuzsa miniszteri biztos asszonyt, valamint a Családjogi Civil Munkacsoport (a továbbiakban CsCM) ülés résztvevőit. Tájékoztatást adott az ülés informális jellegéről és arról, hogy moderátorként fogja vezetni azt. A napirendi pontok ismertetése után átadta a szót Miniszter Asszonynak.

1. napirendi pont:

Dr. Varga Judit igazságügyi miniszter asszony köszöntője

Miniszter Asszony köszöntötte a résztvevőket, megköszönte a munkacsoport több mint két éves munkáját, a szoros együttműködést.

A teljesség igénye nélkül felsorolta az eddig elért főbb eredményeket. (Információ és tudatosság növelése; gyermekvédelmi jelzőrendszer megerősítése; speciális szabályozásokkal gyorsabb bírói döntések biztosítása a családjogi perekben; kiskorú gyermek kíméletét, fokozott védelmét biztosító rendelkezések; vélemény-nyilvánítás jogának megerősítése azokban az eljárásokban, ahol a kiskorú központi szerepet kap, vagy tanúként, egyéb szereplőként meghallgatásra kerül; közös szülői felügyelet elrendelhetőségének a kiszélesítése; határon átnyúló gyermekjogi vagy családjogi ügyekben a kiskorú gyermek érdekeinek a sokkal erőteljesebb védelme – Pp. 528.§ gyorsított per bevezetése az áldozatok igényérvényesítésének a megkönnyítésére.)

Tájékoztatást adott dr. Wopera Zsuzsa asszony, családjogi szabályozásért és joggyakorlat összehangolásáért felelős miniszteri biztos újbóli kinevezéséről és kérte, hogy bármely, akár szervezeti, akár személyes megkereséssel forduljanak hozzá bizalommal.

Jó munkát kívánva, jóhiszemű, jó szándékú, konstruktív együttműködésre kérte fel a munkacsoport tagjait, az ülés résztvevőit.

2. napirendi pont:

A családjogi jogalkotás terén 2020-2022-ben elért eredmények megtárgyalása – Dr. Wopera Zsuzsa miniszteri biztos asszony köszöntötte Miniszter Asszonyt, Elnök Urat, az ülés résztvevőit, megköszönte a több éves közös munkát. A későbbiekben az elmúlt évek munkájáról és az alapvető módosításokról beszélt.

Már a Pp. kodifikációjakor is elsődleges szempont volt, hogy a személyi állapotot érintő perekben, a családjogi perekben beiktassák azokat a jogalkalmazási tapasztalatokat, amelyek korábban esetleg hiányosságokat mutattak. Jelentősen kibővítette a Pp. a személyi állapotot érintő perek körét, például a szülői felügyelet gyakorlásának rendezése iránti perekkel. A polgári perrendtartásnak van egy önálló fejezete (31. fejezet), ami a személyi állapotot érintő perek közös szabályait tartalmazza és ezt valamennyi családjogi perben, személyi állapotot érintő perben alkalmazni kell. A feleknek a per során is folyamatosan változóak az életviszonyaik (pl.: gyerek óvodásból iskolás lesz, szülő munkaviszonya megszűnik stb.), így rengeteg olyan kérdés van, amely a per folyamán alakul és a per tárgyát érinti. 2019-ben már látható volt, hogy itt az osztott perszerkezet meglehetősen merevnek mutatkozik. A 2019. évi LXVI. törvénybe már bekerültek olyan rugalmasító szabályok, amelyek elkezdték eltéríteni a családjogi pereknek a szabályait a Pp. általános perrendi modelljétől. Mindez még kevésnek bizonyult, további rugalmasításra, további speciális szabályok beiktatására lett szükség. A Pp. Novellának, a 2020. évi CXIX. törvénynek, ami 2021. január 1-jén hatályba lépett, már nagyon-nagyon komoly eltérítő szabályai voltak. Kiemelendő a bíróság hivatalbóli eljárési eszköztárának a kiszélesítése abban az esetben, ha a bíróság bármilyen elhanyagolást, bántalmazást észlel, vagy azt, hogy a szülők a gyereket eszközként használják fel a perben, valamint, hogy nincs helye magánszakértői bizonyításnak a kiskorú gyermek kímélete érdekében. Olyan eljárásjogi eszköztár került a bíróság kezébe, amivel hivatalból ideiglenes intézkedést hozhat, hivatalból bizonyítást rendelhet el. Óriási eredményként említette meg a közös szülői felügyelet és a váltott gondoskodás kérdését. Gyakorlatilag unikálisnak voltunk mondhatóak Európában, amely szerint a bíróságnak nem volt lehetősége arra, hogy ha álláspontja szerint a gyermeknek egyértelműen az szolgálja az érdekét, akkor közös szülői felügyeletet rendeljen el. 2022. január 1-jétől hatályba tudott lépni a közös szülői felügyelet, amely a szülők egyenjogúságának a jogi értelemben vett elismerését jelenti. Voltak olyan félelmek, hogy ennek kapcsán a szülői felügyelet gyakorlásának az újrendezése iránti perek meg fognak indulni és elárasztják a bíróságokat, de ez egyáltalán nem történt meg. (Ezzel kapcsolatban kérte dr. Ocskó Katalin elnökhelyettes asszony reflektálását a bíróság szemszögéből.)

A CsCM munkájával kapcsolatban elmondta, hogy az alapvető cél továbbra is azoknak a jogalkalmazási problémáknak a feltérképezése, amelyek az eddigi alapvetőnek tekintett módosítások mellett is fennállnak.

3. napirendi pont:

A folyamatban lévő eljárásjogi gyorsító csomag ismertetése

Dr. Wopera Zsuzsa miniszteri biztos asszony további előadásában a Családjogi Civil Munkacsoport eljárásjogi változásokra tett javaslatairól és azok jelenlegi állásáról beszélt.

Az elsődleges tapasztalatok közé tartozik, hogy nagyon elhúzódó a perfelvételi szak, mely a per előkészítését célozza. Nem ritka a 7-8 perfelvételi tárgyalás sem. Jelenleg a Pp.-ben a tárgyalások kitűzésére vonatkozó határidő 4 hónap, tehát amikor a bíróság elhalasztja a perfelvételi tárgyalást, akkor négy hónapon belüli időpontra kell a következőt kitűzni. Ezek alapján előfordulhat, hogy csak a perfelvételi szak, több mint 2 évet is igénybe vehet. A perfelvételi szak felgyorsítása érdekében Magyarország 2023. évi költségvetésének a megalapozó törvényébe bekerült az a javaslat, hogy amikor a kiskorú gyermeket érintő kérdésben is dönt a bíróság, akkor négy hónapról leviszi két hónapra ezt a határidőt, tehát a következő tárgyalást két hónapon belüli időpontra kell kitűzni. Ami még ennél is fontosabb lehet, az a Pp. általános szabályai közé, a 226. §-ba bekerült lehetőség, mely szerint a perfelvételi tárgyalásokat a bíróság egymást követő hatánapra is kitűzheti. Az Országgyűlés előtt lévő T/360. számú törvényjavaslat a bíróság általános intézkedési kötelezettségét is 30 napról 15 napra szeretné lecsökkenteni, minden olyan esetben, amikor a kiskorú gyermeket érintő kérdéstről van szó.

Másik markánsan felmerülő probléma az ideiglenes intézkedés kérdése, melynek célja azonnali jogvédelem nyújtása, a késedelemből eredő veszély elhárítása érdekében. Nagyon gyakori, hogy 5-6 hónapba is beletelik egy-egy ideiglenes intézkedés iránti kérelem elbírálása, amely idő eltelte éppen az azonnali jogvédelem lehetőségét lehetetleníti el. A mostani módosítás egy nagyon szigorú, és remélhetőleg a bíróságok által tartható határidőt állapít meg, miszerint a bíróságnak a kérelem beérkezésétől számított 30 napon belül döntenie kell az ideiglenes intézkedés iránti kérelemről. Olyan tapasztalatok is jöttek vissza a bíróságoktól, hogy az ideiglenes intézkedés elrendelése feltételeit sokszor nem látják fennállni egy-egy ilyen kérelem esetén. Ezért ez a Pp. módosítás arra tesz javaslatot, hogy a feltételek fennállásának hiányában is elrendelhető legyen az ideiglenes intézkedés. Nem az a cél, hogy egy olyan bizonyítást folytasson le a bíróság, ami alapján lényegében már meghozhatná a végső döntést is a kérdésben – akár a szülői felügyelet gyakorlásának rendezéséről – hanem az, hogy, ha olyan helyzetet, olyan körülményeket tapasztal a bíróság, akkor azonnal lépni tudjon. A bíróság, ha azt látja, hogy erre szükség van a kiskorú gyermek védelme érdekében, családjogi perekben hivatalból is hozhat ideiglenes intézkedést.

Ezeket a javaslatokat a civil szervezetek tavaly már véleményezték és minden visszaérkező vélemény abszolút pozitív és támogató volt. Ez a néhány szakaszból álló módosítás találkozik a jogalkalmazói igényekkel és minden szempontból a közös munka eredményének tekinthető.

Végezetül a határon túlra átnyúló családjogi ügyek olyan jogalkalmazási problémái kerültek bemutatásra, amelyek jelen pillanatban sem a Pp., sem az uniós jog alapján nem megoldhatóak. Például a joghatóság átadásáról rendelkezik valamennyi uniós rendelet. Ezzel az uniós jogalkotónak az a célja, hogy a gyermek érdekében, ha az egyik eljáró bíróság alkalmasabbnak talál egy másik tagállami bíróságot, akkor hat héten belül intézkedésre hívhatja fel. Ez olyan esetekben probléma, amikor a gyermeket jogellenesen viszi el az egyik szülő abba a tagállamba. Új rendelet fog augusztus 1-jén hatályba lépni, a Tanács 2019/1111 EU rendelete. Ez a Brüsszel II B rendelet, de már a korábbi Brüsszel IIA rendelet koncepciójával is teljesen ellentétes, mégis egyre több olyan eset van a magyar joggyakorlatban, amikor átadják, adott esetben sok-sok év elteltével, annak a bíróságnak a joghatóságot, ahova az egyik szülő a gyereket jogellenesen elvitte. A probléma abból adódik, hogy sem az uniós jog, sem a magyar jog semmilyen jogorvoslati lehetőséget ez ellen nem tud biztosítani. Olyan módosító javaslat készült, hogy még az előkészítés során, az átadás előtt végzésre legyen szükség arról, hogy egyáltalán megengedhető-e az átadás. Csak a végzés jogerőre emelkedését követően kerülhessen sor az átadásra, azért, hogy a jogorvoslatihoz való jogával tudjon élni az érintett fél.

Miniszteri Biztos Asszony reményét fejezte ki, hogy sikerült az eddigi sokéves munka eredményeit az eddigiekben összefoglalni. További, hasonlóan jó, eredményes együttműködésben bízva, megköszönte a figyelmet.

Dr. Répássy Róbert elnök úr első hozzászólóként dr. Ocskó Katalin törvényszéki elnökhelyettes asszonyt kérte fel arra, hogy az eddigi bírósági tapasztalatokról beszámoljon a munkacsoportnak.

Dr. Ocskó Katalin – köszöntötte a résztvevőket. Bemutatkozásban elmondta, hogy 30 éve tárgyal családjogi ügyeket, ebből 27 évig első fokon. Az OBH jelenlegi elnöke létrehozta a régi Gyermekközponitú Igazságszolgáltatás Munkacsoport helyett a Gyermekjogi Kabinetet, amelyet vezet. Saját szerepe speciálisnak, nehéznek mondható, mert gyermekjogi szakjogászként képvisel egy álláspontot, viszont bíróként, bírósági vezetőként figyelembe kell vennie a bírósági leterheltséget, a költségvetési keretet, stb., így nagyon sok érdek ütközik a munkája során. Az eddigi jogalkotással kapcsolatban elmondta, hogy a bíróságok nagy örömmel vették, hogy gyakorlatilag Családjogi Pp. van már a Pp-n belül, mert a merev, strukturált szabályrendszer eleinte félelemre adott okot. Köszönettel vették a jogalkotók munkáját ennek lazításában, hiszen az eljárásjog az anyagi jog szolgálóleánya, érdemben az eljárást csak a megfelelő eljárási szabályok tudják előre vinni. Ennek kapcsán kifejtette, hogy a gyermeki jogok érvényesülése semmit nem ér, pusztán egy üres papír, ha nem tesznek mögé

kötelezettségeket, melyek leginkább a jogalkotót és a jogalkalmazót terhelik. Alkalmazkodniuk kell és bizonyos keretek között irányba is „terelhetik” a jogalkotást. Úgy érzi, hogy a területek közötti eddigi együttműködés nagyon hatékonynak bizonyult. Ez nem csak a minisztériummal, hanem a gyámhivatalokkal, az ügyvédekkel, a gyermekjóléti szolgálatokkal, tehát a társhatóságokkal kapcsolatosan is élő, problémamegoldó kapcsolatrendszerrel jelent. Példaként említette, hogy a Gyermekjogi Kabinet egyik büntető bíró tagja is részt vesz az ORFK által alapított munkacsoport munkájában, amely a Barnahus-módszert kívánja átvinni a büntető eljárásokban és a gyermekek meghallgatása során.

A januári félelmek nem bizonyosodtak be, nem indult annyi eljárás a jogszabály-változások kapcsán. Minden fórumon elmondták, hogy maga az a tény, hogy a jogszabály megváltozott, az a szülői felügyelet gyakorlása megváltoztatása iránti pereknél nem adhat alapot, magának a pernek a megindítására. Tehát a jogszabály-változás nem elég körülmény-változás, ahhoz a tényeknek is, az előző eljárás körülményeinek is, meg kell változnia.

Fontos változásként említette meg az augusztus elsejével hatályba lépő a Tanács 2019/1111 EU rendeletét, amelyben a 21. cikk kimondja, hogy a gyermekek valódi és tényleges részvételét biztosítani kell az eljárásokban. Ennek tartalmi megtöltése a bíróság feladata lesz. Ez gyermekjogi szempontból nagyon nagymértékű, és üdvözlendő változás, azonban gyakorlati alkalmazásában még félelmekre ad okot. A Ptk. 4:171§ (4) bekezdésének módosítása azt mondja, hogy az ítézőképessége birtokában lévő gyermeket értesíteni kell a részvétel lehetőségéről. Nagyon sok jogászban, ügyvédekben is ez úgy csapódott le, hogy minden gyermeket meg kell hallgatni a bontóperekben, a szülői felügyelet rendezése iránti perekben. Az értesítés azonban nem egyenlő a meghallgatással. Az értesítési kötelezettség még homályos, sok vitát vált ki, hogy a per mely szakaszában, mely gyermekeket és milyen tartalommal kell értesíteni. Felmerült – különösen az ügyvédek körében – , hogy lesz-e ebben a tárgyban valamilyen IM rendelet vagy más iránymutatás, de egyelőre az az álláspont, hogy a gyakorlat fogja ezt kialakítani. Legfontosabb kérdésként az merül fel, hogy ki az ítézőképessége birtokában lévő gyermek? Hiszen ezen áll vagy bukik a bíróság értesítési kötelezettsége. Alapvetően a Gyer. értelmező rendelkezése, valamint Kúriai rendelkezések, határozatok próbálnak iránymutatást adni ezzel kapcsolatban. Aki az őt érintő tényeket, körülményeket képes megérteni és a rá vonatkozó döntés tartalmának következményeit képes belátni. Ez így rengeteg kérdést vet fel, amikre még nincsenek adekvát, pontos és egyértelműen követhető válaszok. A bírói gyakorlat az egységességre törekedve igyekszik ezt majd kialakítani, ami nem könnyű feladat. A New York-i Gyermekjogi Egyezmény 2009-es átfogó kommentárja szerint: nem lehet vélelmezni azt, hogy a gyermek nem tudja kifejezni a véleményét. Az életkori határ tekintetében példaként említette, hogy egy kisebb, akár még olvasni sem tudó gyermek is el tudja mondani vagy meg tudja mutatni az őt meghallgató bíróságnak vagy szakértőnek, ha bántalmazás érte. Nem szabható életkori határ, ez egy alapvetés. Minden gyermek egyedi. Törekedni fognak egységes gyakorlat kialakítására, de valószínű, hogy mindig az adott ügy, az adott gyermek vonatkozásában, az adott bíró fog határozni a sajátosságok figyelembe vételével.

A véleménynyilvánítás vonatkozásában kifejtette, hogy soha nem szabad megfélemedezni arról, hogy pl. egy kapcsolattartási vitában vagy akár a szülői felügyelet gyakorlása rendezése eldöntésénél a gyermek jövőjéről és mindennapjairól születik döntés, amiből a gyermek semmiféleképpen nem maradhat ki.

A váltott gondoskodással kapcsolatban elmondta, hogy sokkal nagyobb társadalmi megmozdulást vártak, lehetségesnek tartják, hogy ez a későbbiekben fog bekövetkezni. Hangot adott annak a jogászai meggyőződésének, hogy erről nem lehet úgy döntést hozni, hogy a gyermeket az eljárás során a bíróság nem hallgatja meg. A váltott gondoskodással a gyermek kerül nehéz helyzetbe, meg kell vizsgálni, hogy elbírja-e ezt. (A holland fészek modell esetében a szülők mozogtak a gyermek fix lakóhelyén és a mindennapi élet során ez a gyakorlat nem vált be.) Felhívta a figyelmet az ügyvédek felelősségére is a feltételek fennállásának vizsgálata során. A szülőkre vonatkozóan ebben a perspektívában nem az egymáshoz való viszonyukat, hanem azt kell vizsgálni, hogy szülőként képesek-e a saját gyerekekük érdekében együttműködni.

Nagyon fontosnak és eredményesnek tartja a munkacsoport, a civil szervezetek munkáját. Ennek eredményeképp a gyermekek jogtudatosságának növekedését tapasztalják. Ezt egy olyan példával támasztotta alá, ahol egy hozzátartozók közötti erőszak miatt elrendelhető távoltartási kérelmet egy 14 éves gyermek terjesztett elő.

Gondolatait, a figyelmet megköszönve, egy kínai közmondással zárta: „A gyermekek élete egy fehér lap és mi mindannyian, akik arra járunk, nyomot hagyunk rajta, írunk rá valamit.”

Dr. Varga Judit miniszter asszony megköszönte a mindenre kiterjedő, részletes előadást és megnyitotta a fórumot arra, hogy feltegyék a kérdéseket, esetleg javaslatokkal éljenek a jövőbeni közös munkát illetően. Az elnökhelyettes asszony által jelzett, augusztus 1-jén hatályba lépő jogszabály gyakorlati alkalmazásával kapcsolatban megerősítette, hogy szükség lesz egységes jogalkalmazói gyakorlat kialakítására. Ez lehet egy következő tematikai pont. Véleménye szerint ez a fórum is jól használható a vélemények kinyilvánítására például arról, hogy az ítélőképessége birtokában lévő kiskorú az ő köreikben, az általuk védett csoportok szempontjából mit jelent. Javaslatukat eljuttatják a jogalkalmazók irányába is.

Dr. Beneda Attila családügyi helyettes államtitkár (KIM) – azt kérte a civil szervezetektől, hogy akár a családjogi megalapozottságú, gyakorlat-orientált szempontokat, akár az áldozatsegítés tekintetében a jelzéseket feljűk is továbbítsák, hiszen az Igazságügyi Minisztérium és a családügyi terület perspektivikus együttműködése akkor válhat szinergiává, hogy ha a speciális szempontok és jelzések a civil szférából is megjelennek.

Kiss Gabriella (gyermekpszichológus) kérdése, hogy a Barnahus-modell továbbfejlesztésére van-e lehetőség olyan módon, hogy családterápiás team vagy szakember foglalkozna folyamatában a problémás családokkal és gyermekekkel. Meglátása szerint az ítélőképesség megítélésének kérdése is megváltozna, ha családterápiás szakember készítené fel a gyermeket arra, hogy mit is jelent az ő véleménynyilvánítása.

Fürjes Éva (Nagycsaládosok Országos Egyesülete) korábban gyámhivatali vezetőként dolgozott, így előzetes tapasztalatai alapján nagyon nagy örömmel fogadta a jogszabály változásokat. Kérdése, hogy a váltott gondoskodással kapcsolatban létezik-e olyan szituáció, olyan tapasztalat – bármely korosztály tekintetében – amikor ez a lehetőség jól tud működni.

Várfalvi Marianna elnök asszony (Magyar Védőnők Szakmai Szövetsége) ugyancsak nagy örömmel köszöntötte az elért eredményeket, a folyamatot a továbbiakban is szeretnék támogatni. Ismert tény, hogy a Védőnői Szolgálat tagjai a leghamarabbi észlelői a problémáknak. Ennek kapcsán tettek már írásbeli javaslatot. Szeretné felhívni a figyelmet arra, hogy 2022. januártól működik a védőnői ellátás mentori rendszere, amit az Országos Kórházi Főigazgatóság üzemeltet. 53 mentorukkal az egész országra kiterjedő szakmai hálózattal tudnák támogatni, hogy a védőnők napi szinten ismerjék meg ezeket a jogszabályi változásokat, hogy tudják a szülőket kellő mértékben, a saját kompetenciájukon belül informálni. Illetve, hogy tisztában legyenek vele, hogy milyen jelzőrendszeri feladataik vannak. A jelzőrendszerrel kapcsolatban kifejtette, hogy a védőnő az első lépcsője a rendszernek. Vannak még javítani való elemek. Többek között részben a védőnőt is védeni lenne szükséges, hiszen számtalan esetben előfordult, hogy kiadják a védőnő, mint bejelentő kilétét, ami a családdal való konfliktushelyzetek tömegét eredményezi, amiben esetenként a védőnő is veszélyeztetve van. Erre vonatkozóan szeretnének javaslatot tenni és közös megoldást kérni. Kérésük még, hogy az iskolai védőnők is közvetlenül tehessenek jelzést, ne csak az iskolaigazgatón keresztül.

Dr. Répássy Róbert államtitkár úr jelezte, hogy az eddigi kérdések megválaszolására kerül sor.

Dr. Varga Judit miniszter asszony a váltott elhelyezéssel kapcsolatban fejtette ki személyes véleményét. Nem családjogászként, hanem az emberiség szempontjából megközelítve a jogszabályt. Ha nem az kell, hogy legyen – jogszabályból kifolyólag – a per stratégiája, hogy az egyébként is nagyon érzelmileg hevült és konfliktusos helyzetben lévő feleknek rá kell bizonyítaniuk a másik félre, hogy az alkalmatlan a gyermek nevelésére, akkor akár az idő múlása, akár ez a jogszabályi lehetőség a bíró kezében méltányosabb döntés meghozatalát eredményezheti. Nagyobb esély van idővel az egyezségre is a per folyamán, vagy akár az emberséges elválásra és a gyermek helyzetének rendezésére is. Reményét fejezte ki, hogy a jogalkotói szándék fog kijönni a jogszabály gyakorlatából. Ha bárhol az látszana, hogy rossz irányba van elmozdulás, akkor oktatással, képzéssel, iránymutatással segítséget nyújt a jogalkotói oldal.

Dr. Wopera Zsuzsa reagált Kiss Gabriella gyermekpszichológus felvetéseire és felhívta a figyelmet arra, hogy Barnahus-modell alapvetően a büntető eljárásokban érvényesül. Miniszteri biztos asszony támogathatónak ítélte meg, hogy a szakértői vizsgálatok során egy szakértői testület konzultáljon a gyermekkel. Ugyanakkor kiemelte, hogy a Barnahus-rendszer lényege, hogy ne kelljen a gyermeknek újra és újra traumatizálnia, pontosan ezért egy szakértői csapat vizsgálja a gyermeket. Mindenképpen üdvözlendőnek tartaná Miniszteri biztos asszony, ha egyes szervezetek is megtennék az észrevételeiket azzal kapcsolatban, hogy az ítélőképességének a birtokában lévő gyermek meghallgatásán szükséges-e szakértő bevonása. Az is megfontolás tárgyát képezheti, hogy mikor kell a szakértői csapatnak belépnie a folyamatokba és mikortól bízható ez a bírókra. Több mint valószínű, hogy az eljárás elején nem lehet kategorikusan dönteni, de a szülőknek az erre vonatkozó nyilatkozata meghatározó lehet.

Miniszteri biztos asszony kiemelte, hogy sok kutatás áll a rendelkezésünkre, azzal kapcsolatban, hogy a váltott gondoskodás mely korosztály számára a legműködőképesebb. Alapvetően a 3-14 éves korosztály az, ahol jól működik a váltott gondoskodás. Ugyanakkor hangsúlyozandó, hogy mindig egyedi bírói mérlegelést igényel annak az eldöntése, hogy milyen esetekben lehetséges a váltott gondoskodás elrendelése. Mindemellett kiemelte, hogy nem a szülők együttműködési képességén múlik az, hogy a váltott gondoskodás jól működik-e vagy sem, sőt hosszú távon javítja a szülők együttműködését.

Miniszteri biztos asszony felhívta a jelenlévők figyelmét arra, hogy ezentúl a szervezetek által tett észrevételek – időszakosan – a továbbiakban a munkacsoport többi tagjával is megosztásra kerülnek.

Dr. Ocskó Katalin elnökhelyettes asszony kiemelte, hogy jelenleg a váltott gondoskodást a bírák akkor rendelik el, amikor a szülők személyes meghallgatása során arra egyértelmű bizonyítékot kapnak, hogy ez már így működik. Az ítélőképesség birtokában lévő gyermek vonatkozásában nem szakértői kérdés az a tény, hogy a gyermek az ítélőképességének a birtokában van-e. A gyermekjogi szemlélet az, hogy minden gyermek az ítélőképességének a birtokában van, ezt kell majd tartalommal megtölteni. A váltott gondoskodás kapcsán pedig lépcsőről lépcsőre haladunk, egyelőre a bírák ott rendelik el, ahol ez már bevált gyakorlat.

Kiss Gabriella gyermekpszichológus szeretné pontosítani az általa elmondottakat. Úgy látja, hogy a jelenlegi szakértői rendszer nem alkalmas a feladat ellátására. A pszichológusi egyszeri meghallgatást nem tartja elegendőnek. Pályája során számtalanszor találkozott olyan esettel, ahol a gyermek akár éveken keresztül beszámolt a bántalmazás tényéről. Többször előfordult, hogy annak ellenére, hogy kérte a bántalmazást elszenvető gyermektől, hogy mondja el az őt meghallgatóknak részletesen, hogy mi történt vele, a szakértő végül arra jut, hogy bántalmazás nem történt és a gyermeknek a bántalmazó szülőnél van a helye. Sajnos sok ilyen traumatikus helyzettel találkozott és üdvözlendőnek tartaná, ha lenne egy szakértői csapat, akik a családterápia eszközzel, folyamatában vizsgálnák a

gyermeket, a szülőket és így segítenék magát a folyamatot. Úgy érzi, hogy az egyszeri vizsgálat, a jelenlegi szakértői képzés valamiért alkalmatlannak bizonyul.

Dr. Varga Judit miniszter asszony kiemelte, hogy az Igazságügyi Minisztérium csak nyilvántartja az igazságügyi szakértőket, a kiválasztásban nem vesznek részt. Mindazonáltal felhívta arra a figyelmet, hogy az ülésen jelen van a Belügyminisztérium, illetve a Kulturális és Innovációs Minisztérium is. Jelezte, hogy a Kiss Gabriella által felvetett problémákat eljuttatják az illetékes tárcákhoz, hiszen látszik, hogy az igazságügyi szakértők kiválasztásánál, képzésénél kell fellépni, mivel ezekből az esetekből érzékelhető egyfajta típusprobléma.

Dr. Wopera Zsuzsa miniszteri biztos asszony hozzászólásában megjegyezte, hogy valószínűleg eljárásjogi változtatásokra is szükség lenne, ha családterápiás jellegű szakértői modell kerülne bevezetésre, az a jelenlegi perstruktúrába nehezen beilleszthető.

Sáfrány Réka elnök (Magyar és Európai Női Lobb) üdvözlö a jogszabályokban történt változásokat, ugyanakkor kitért az aszódi gyilkosságra és azzal a kérdéssel fordult a jelenlévőkhöz, hogy hogyan lehetne garantálni az ilyen jellegű tragédiák elkerülését. Mindemellett érdeklődött, hogy van-e olyan szándék, hogy rendszeres statisztikát készítenének nemi bontásban a párkapcsolati erőszak elszedőiről illetve a rosszul elrendelt gyermekfelügyelet során történt gyilkosságokról is. Kérdésként merült fel, hogy az Áldozatsegítő Központokon belül lehet-e azt tudni, családon belüli erőszakkal, párkapcsolati erőszakkal mekkora az intézményt felkeresők aránya és milyen speciális támogatást kapnak.

Dr. Láposy Attila (AJBH) megjegyezte, hogy továbbra is aktív tagja szeretne lenni a munkacsoportnak és észrevételeiket továbbra is megosztják a munkatársakkal. Kiemelte, hogy több olyan folyamatban lévő vizsgálatuk is van, amely érinti a munkacsoport hatáskörét, és amellet, hogy a tárcák ezeket az ajánlásokat hivatalból megkapják, a munkacsoport részére soron kívül is megküldik. A Gyermekjogi Egyezmény panasztételi kiegészítő jegyzőkönyvével összefüggésben megkérdezte, hogy az ahhoz történő csatlakozásunk hogyan áll. A legutóbbi visszajelzés, amit Biztos úr kapott a kérdéssel kapcsolatban, hogy a Kormány előtt volt a kérdés, később azt a választ kapták, hogy folyamatban van ennek az előkészítése. Dr. Láposy Attila külön kitért arra, hogy mennyire fontos az az ülésen elhangzott kérdéskör, miszerint mikor a gyermek meghallgatására ítélőképességének hiányában nem kerül sor, az alapjogi korlátozás. Ezzel kapcsolatban a tudományos szférában történő közös gondolkodásnak nagy jelentősége lesz.

Szaniszló Csaba (Apák az Igazságért Egyesület) megjegyezte, hogy a váltott elhelyezéssel kapcsolatban már nagy tapasztalattal rendelkeznek, mivel 2014 óta lobbiznak érte. A váltott elhelyezések esetén a saját ügyeikben van egyfajta utánkövetés, és fontos visszajelzés számukra, hogy a váltott elhelyezés akkor működik, ha a szülők működtetik. A kapcsolattartás végrehajtási eljárásaival összefüggésben Szaniszló Csaba kiemelte, hogy rálátnak az országos gyakorlatra, problémásnak találja, hogy amikor a Gyámhivatalt a Bíróság bevonja, hogy a kapcsolattartás végrehajtásában közreműködjön, a Gyámhivatalnak nincsen lehetősége bármilyen intézkedést hozni, mert nincsen hozzá rendeleti, illetve jogszabályi keret.

Szaniszló Csaba nehezményezte a végrehajtásokkal összefüggésben, hogy nincs meghatározva pontos eljárási határidő. Példaként említette a Budapest környéki Törvényszék gyakorlatát, miszerint ha az eljárás alatt lejár a hat hónap, akkor nem pótolhatnak. Szaniszló Csaba ezt a fajta eljárást egy alapjogi sérelemnek tartja, mivel úgy gondolja, hogy az eljárás alapvető célja az, hogy pótolva legyen a kapcsolattartás. Szintén a kapcsolattartás végrehajtásánál jegyezte meg, hogy az ellenkérelmet nem

kapják meg a kérelmező szülők, és ezzel az a legnagyobb probléma, hogy maga a kérelmező nem tud bizonyítani.

Megjegyezte, hogy a tavalyi év során az Alkotmánybíróság a különélő szülő nevelési jogát alapjogi szintre emelte, amely azt jelenti, hogy a különélő szülő nem lehet elzárva attól, hogy a gyermekével kapcsolatban információt kapjon. A jelenlegi egészségügyi törvény is kizárja, hogy a különélő szülő is tájékoztatást kapjon a gyerekről, amit alapjogi sérelemnek gondol. A köznevelési törvényben benne van, hogy a szülő jogosult a tájékoztatásra, csak ezt a tájékoztatást a gyakorlatban nem kapja meg, mert van egy olyan oktatási ombudsmani álláspont, hogy a különélő szülő a gyermeket gondozó szülőtől kérjen tájékoztatást. Az Apák az Igazságért Egyesület úgy gondolja, hogy a különélő szülő alapjoga lenne, hogy érvényesíteni tudja gyermeknevelési jogát és ezt nem lehet korlátozni olyan szinten, hogy ne kapjon információt a gyermekéről, vagy pl. kapcsolattartási időben ne vihesse orvoshoz a gyermeket.

Dr. Répássy Róbert államtitkár úr jelezte, hogy szeretnének válaszolni az eddig elhangzott kérdésekre.

Dr. Varga Judit miniszter asszony megköszönte a beérkezett kérdéseket. Kiemelendőnek tartotta, hogy a Szaniszló Csaba által képviselt Apák az Igazságért Egyesület országos lefedettségű tapasztalattal rendelkezik. A Gyermekjogi Egyezményrel összefüggésben kérte az AJBH írásos megkeresését. Az aszódi ügyel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a legjobb tudásuk legjavát adják abba, hogy jogalkotással próbálják ezeket a helyzeteket kiküszöbölni, de sajnos nem lehet mindent jogalkotással kezelni. A jogszabályok rendelkezésre állnak ahhoz, hogy ilyen helyzeteket kiszűrjenek, de az élet sajnos mindig produkál olyan eseteket, amikor nincs ráírva adott esetben arra a félre, hogy milyen folyamatok dűlnak a lelkében. Ugyanakkor azt is kiemelte, hogy az aszódi eset során nem a váltott elhelyezés volt az alapdöntés, sajnos a sajtóban egy rossz lángot is kapott az ügy, mivel rögtön az új jogszabályt okolták amiatt, hogy ez a tragédia bekövetkezett. Miniszter Asszony tájékoztatta a jelenlévőket, hogy az érintett Édesanyával folyamatos kapcsolatban van az egri Áldozatsegítő Központ, amelyet idén tavasszal nyitott meg az Igazságügyi Minisztérium. Az az elsődleges feladat, hogy minden eszköz rendelkezésre álljon, erről mindenki tájékoztatást kapjon, képzéssel, a tudatosság növelésével lehetséges kiküszöbölni ezeket a helyzeteket. Sajnos az élet produkál ilyen borzasztó eseményeket, de a jogalkotás részéről ennél többet sok esetben nem lehet tenni.

Sáfrány Réka kérdésére válaszul elmondta Miniszter Asszony, hogy a kapcsolati erőszak áldozatai egy markáns áldozatcsoportot fednek le, de nem a többséget képviselik az Áldozatsegítő Központokban, hiszen az áldozatsegítés rendszere minden személyi és vagyon elleni erőszakos bűncselekménnyel szemben eljáró segítő szolgálat. Mindemellert kiemelte Miniszter Asszony, hogy Répássy Róbert államtitkár úr segítségével, a részletesebb információ nyújtás érdekében felkeresi az Áldozatsegítő Központokat az ügyel kapcsolatosan.

Dr. Ocskó Katalin elnökhelyettes asszony kiemelte a kapcsolattartás végrehajtásával összefüggésben, hogy amennyiben a hat hónapos határidőt a jogalkotó esetlegesen kiterjesztené (akár kilenc hónapra vagy egy évre) az, a gyermek életének a zaklatottságát eredményezné. Régen volt az állandóság követelménye, mára már ezt felváltotta a kiszámíthatóság követelménye.

A kapcsolattartási rend is azért rendezett, hogy kiszámítható legyen a gyermek élete. A kapcsolattartás végrehajtása nemperes eljárásban történik, a Törvényszék területén titkárok intézik, vidéken pedig titkárok és bírák felváltva.

A gyakorlata kialakulóban van. A Törvényszéken másodfokra most kezdenek feljönni, mert két szakaszból áll a nemperes eljárás, az első, amikor az önkéntes teljesítésre építjük a határozatot, és amikor ez nem sikerül, akkor hozzák meg a jogkövetkezményt. Az ellenkérelmek megküldésével kapcsolatban pedig kiemelte, hogy ha bármilyen, konkrétan nem az eljárást érintő kifogás van, akkor igazgatási jogkörben azt panaszként tanácsolt előterjeszteni.

Dr. Répássy Róbert államtitkár úr megköszönte dr. Varga Judit miniszter asszony részvételét az ülésen és kérte a megjelent szervezetek képviselőit, hogy kötetlen formában folytassák a párbeszédet a helyszínen.

Dr. Varga Judit miniszter asszony megköszönte az ülésen résztvevőknek, hogy eljöttek.

Hangfelvétel alapján készítette: Pásztor Krisztina, vezető-kormánytanácsos,
Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága, IM

Látta: Megyeri Gabriella titkárságvezető, Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága, IM

Jóváhagyta: Dr. Répássy Róbert államtitkár úr, az Emberi Jogi Munkacsoport elnöke